

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ โอกาสทางการศึกษาของคนพิการ

ชื่อผู้เขียน นางสาวภาพร รูปชาติ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลิสุวรรณ์ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. พศิน แสงจวง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง โอกาสทางการศึกษาของคนพิการ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาช่องทางการศึกษาของคนพิการทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ ศึกษาโอกาสการเข้าถึงช่องทางการศึกษาของคนพิการทั้งในระบบ นอกกระบบ และเพื่อศึกษาเงื่อนไข ปัจจัย ที่สัมพันธ์กันโอกาสการเข้าถึงช่องทางการศึกษาของคนพิการ

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมโดยทำการศึกษาคณพิการทางร่างกาย ประกอบด้วยคนตาบอด หูหนวก ปัญญาอ่อน และคนพิการแขน ขา ลำตัว ในเขตชุมชนเมืองเชียงใหม่ ผลการศึกษาวิจัยมีดังนี้

คนพิการมีช่องทางการศึกษาที่แตกต่างกันตามสภาพของความพิการเช่นตาบอด หูหนวก ปัญญาอ่อน พิการแขน ขา ลำตัว การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยส่วนรวมเป็นการจัดการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะทาง มากกว่าการส่งนักเรียนที่มีความพิการออกไปเรียนร่วม คนพิการส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ส่วนในระดับอุดมศึกษายังมีจำนวนที่น้อยมาก ส่วนคนพิการที่มีอายุเกินเกณฑ์ มีปัญหาทางด้านสติปัญญา ที่ไม่สามารถเรียนในระบบได้ จะหันมาให้ความสนใจในการฝึกงานวิชาชีพแทน

โอกาสการเข้าถึงช่องทางการศึกษาของคนพิการ ขึ้นอยู่กับช่องทางการขอรับบริการทางการศึกษาของคนพิการทั้ง 4 ประเภท คนพิการหูหนวก มีโอกาสทางการศึกษามากที่สุด รองลงมาเป็นคนพิการปัญญาอ่อน คนพิการตาบอด ส่วนคนพิการ แขน ขา ลำตัว มีโอกาสเข้ารับการศึกษาน้อยที่สุด คนพิการจะมีการเรียนรู้ที่ช้ากว่าคนปกติ สถานศึกษาของภาครัฐและเอกชนมีขีดจำกัดในการรับคนพิการเข้าศึกษา ทำให้คนพิการมีโอกาสทางการศึกษาที่แตกต่างกันไป คนพิการส่วนใหญ่ที่ยังไม่ได้รับการศึกษาจะมีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อความอยู่รอดในสังคม

เงื่อนไขและปัจจัยที่สัมพันธ์กับโอกาสการเข้าถึงช่องทางการศึกษาของคนพิการ คนพิการจะมีโอกาสเข้าถึงช่องทางการศึกษาได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ เงื่อนไข ปัจจัย ทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว ความต้องการความพร้อมของคนพิการ และเงื่อนไขปัจจัยในเรื่องการอำนวยความสะดวก เช่น การคมนาคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การได้รับบริการด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว นอกจากนั้นหน่วยงานของรัฐและเอกชนยังขาดแคลน บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลให้การศึกษาแก่คนพิการ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ

Thesis Title	Educational Opportunites of the Handicapped		
Author	Mrs.Supaporn Roopkumdee		
M.Ed.	Nonformal Education		
Examining Committee	Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwan Chairman		
	Assoc.Prof.Dr.Anurak Phunyanuwat Member		
	Assoc.Prof.Dr.Pasina Thanchuang Member		

Abstract

This thesis was undertaken to probe formal and nonformal education channels of the handicapped, their opportunities to gain access to those channels and conditions and factors related to such opportunities.

The handicapped in this study comprised the blind, deaf, mentally retarded and physically disabled living in the Muang Chiang Mai District community. The researcher, in collecting needed data/information, relied on formal and informal interviews and participant and nonparticipant observations.

Findings were as follows:

The Available educational channels for the handicapped of each type of disability varied. Education organized for them existed in educational institutions (schools) specifically designed for each type of the disabled rather than in the form of handicapped students being sent to study with normal students in regular schools. Most of them received primary and secondary education while a very small number made it to higher education institutions. At the same time,

those overage and mentally troubled handicapped unable to learn within the regular educational system turned their attention to vocational training fields/areas.

With regards to opportunities to gain access to existing educational channels it was found that the deaf had the best chances followed by the mentally retarded, the blind and the physically disabled, respectively. Obviously, compared to the normal students, the handicapped were slower in learning. Both public and private institutions were not readily prepared to enroll the handicapped, thus, denying them formal education opportunities and leaving them to fend themselves for survival through informal learning paths and means.

With regards to conditions and factors related to their access possibilities/opportunities it was found that economic and social status of their families, their own needs and readiness, transportation availability, information intake ability as well as food and housing factors played a crucial role in determining those access opportunities. To complicate the matter further both public and private agencies were found to have lacked both operational budget and sufficient personnel knowledgeable and competent enough to care for the handicapped and match a large number of handicapped students.